

Таміла Яценко,

Ірина Тригуб

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА.

8 КЛАС (1навчальна година)

за чинною модельною навчальною програмою «Українська література. 7–9 класи»

для закладів загальної середньої освіти

(керівник авторського колективу – Т. О. Яценко)

Усього – 35 год.

На тиждень – 1 год.

Текстуальне вивчення – 33 год.

Із них:

- позакласне читання – 2 год.
- література рідного краю – 1 год.
- найцікавіше з літературних новинок – 1 год.
- розвиток мовлення – 2 год.
- виразне читання – 2 год.

Узагальнення вивченого – 2 год.

№ з/п	Дата	Група результатів	Зміст навчального матеріалу	Теорія літератури	Мистецький контекст	Позакласне читання
І СЕМЕСТР						
ВСТУП						
ПРАДАВНЯ УКРАЇНА В ДЗЕРКАЛІ ЛІТЕРАТУРИ						
1.		ГР-1 ¹ ГР-3 ²	Художній твір в історико-культурному контексті доби (оглядово) Культура й віра прадавніх українців (оглядово). Погляди прадавніх українців на світ і місце людини в ньому. Основні риси дохристиянських вірувань наших предків, відображені у фольклорі та літературі.	<i>Стиль доби (культурно-мистецька епоха), мистецький напрям, мистецька течія.</i>	Зразки художніх творів різних видів мистецтва прадавньої України.	Дмитро Кремінь «А де ж те скіфське золото?». Ліна Костенко «Скіфська одіссея». Валентин Чемерис «Ольвія», «Сини зміеногої богині».
2.		ГР-2 ³	Іван Білик «Дарунки скіфів». Творчість письменника – майстра історичної прози. Художня розповідь про похід Дар'явауша у Скіфію в оповіданні «Дарунки скіфів». Історичне підґрунтя твору. Причини зацікавленості перського царя Скіфією.	<i>Історичне оповідання.</i>	<i>Ювелірне мистецтво та скульптура Скіфії</i>	Юрій Логвин «Останній камінь Гарпата». Артем Папакін «Діти Таргітая» Наталя Забіла «Троянові діти».
3.		ГР 3	Картини життя і побуту персів і скіфів, їхні взаємини. Мудрість і поміркованість скіфів у протистоянні з багатотисячним військом.			Борис Комар «Векша». Володимир Малик «Князь Кий».
4.		ГР 1	Русь, її культура та письменство. Усний народний епос. Старини (билини). Теми та мотиви старин (билин) різних циклів, художні особливості. «Старина про Іллю Муромця та Соловія».	<i>Старина (билина), гіпербола, літота.</i>	<i>Скульптура – пам'ятник «Ілля Муромець» (скульптор – А. Куц, м. Новгород-Сіверський Чернігівської обл.), монумент Іллі Муромцю</i>	Юрій Хорунжий «Мелодії кам'яної гори». Раїса Іванченко

¹ ГР 1 – взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях.

² ГР 3 – висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови.

³ ГР 2 – сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду.

			Композиція і сюжет твору. Образ билинного богатиря Іллі Муромця – оборонця рідної землі, його сила і мужність. Мова і стильові особливості старини.		(скульптор – В. Журавль, м. Київ, парк «Муромець»), монумент Іллі Муромцю (скульптор – А. Стеценко, м. Чернігів, парк П'ятницької церкви); <i>кіно</i> – х/ф «Сторожова застава» (режисер – Ю. Ковальов).	«Ярославни». Володимир Рутківський «Сторожова застава».
5.		ГР 1 ГР-4⁴	Своєрідність давнього українського письменства. Періоди розвитку давньої літератури, її світоглядні, естетичні, мовні особливості. Письменство як частина культури Русі, його стилі та жанри. Володимир Мономах «Повчання дітям» (скорочено). Жанр повчання. Духовний заповіт князя нащадкам. Втілення у творі моральних принципів і традицій княжої доби.	<i>Монументалізм, орнаменталізм, повчання.</i>	<i>Скульптура</i> – пам'ятник Володимирі Мономаху (скульптор – С. Кантур, м. Прилуки Чернігівської обл.), пам'ятник Любецькому з'їзду князів (скульптор – Г. Єршов, м. Любеч Чернігівської обл.); <i>образотворче мистецтво</i> – мозаїка «Володимир Мономах» (автор – В. Федько, м. Київ, станція метро «Золоті ворота»).	
ЗАПОВІДЬ ЛЮБОВІ: БІБЛІЯ Й УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА						
6.		ГР 1	Біблія – одна зі священних книг людства: історія створення, автори, побудова, жанрова структура (<i>оглядово</i>). «Євангеліє від Матвія» (заповіді 22: 34-40; 25:31-40). Постать Ісуса Христа. Ключові заповіді християнства – основа загальнолюдської моралі.	<i>Послання.</i>	<i>Образотворче мистецтво</i> – П. Холодний триптих «Благовіщення»; <i>архітектура</i> – Кловський палац, Ковнірівський корпус Києво-Печерської лаври (м. Київ), Собор Антонія і Феодосія (архітектор – С. Ковнір, м. Васильків Київської обл.)	«Притча про неслухняного сина та справедливого й люблячого батька». «Притча про милосердя й про ближнього». Тарас Шевченко «Давидові псалми». Богдан-Ігор Антонич

⁴ **ГР 4** – дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу.

7.		ГР 2	Біблія й українська література (оглядово). Переклади Біблії українською мовою. Біблійні сюжети в українській літературі. <i>Ліна Костенко «Давидові псалми. Псалом 1».</i> Біблійні мотиви у творчості письменниці. Ідея праведного буття особистості в поезії. Протистояння добра і зла в житті людини. Художні особливості вірша Л. Костенко.		<i>Образотворче мистецтво</i> – ікона др. пол. XVII ст. «Поклін волхвів», стінопис Кирилівської церкви (м. Київ, XII ст.), М. Ге «У Гетсиманському саду», І. Рєпін «Христос у Гетсиманському саду», І. Мікула «Шопка».	«Різдво». Георгій Коваленко «Біблійні історії для дітей». Костянтина Малицька «Малі герої». Галина Кирпа «Мій ангел такий маленький». Іван Малкович «Із янголом на плечі». Зірка Мензатюк «Ангел Золоте Волосся». Дзвінка Матіаш «Марта з вулиці святого Миколая». Ігор Жук «Пісня Йосипа», «Гетсиманський сад. Відповідь сина».
8.		ГР 2	Урок виразного читання.			
9.		ГР 2 ГР 3	Дзвінка Матіаш «Мене звати Варвара» (скорочено). Актуальність біблійної теми у психологічній повісті «Мене звати Варвара». Сюжет твору. Характеристика головної героїні. Постать меценатки Варвари Ханенко як утілення християнської доброчесності. Коротка розповідь про письменницю.		<i>Образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до повісті «Мене звати Варвара» (художниця-ілюстраторка – М. Микитюк), О. Харламов «Варвара Ханенко», Т. Данилич «Вертеп», Л. Тафійчук «Різдвяний вечір».	
10.		ГР 3	Урок розвитку мовлення (усно).			
ЛІТЕРАТУРА КОЗАЦЬКОЇ УКРАЇНИ						
11.		ГР 1 ГР 2	Україна в добу Відродження. Суспільно-культурне відродження: козацтво, братства (оглядово). Народні думи. Думи як особливий жанр українського фольклору. Основні риси, спорідненість з історичними піснями. Історико-героїчні та соціально-побутові думи. Українське кобзарське мистецтво. <i>«Дума про Марусю Богуславку».</i> Історична основа твору. Тема жіночої долі в думі. Образ Марусі	<i>Фольклор як мистецький напрям, дума, речитатив.</i>	<i>Образотворче мистецтво</i> – М. Дерєгус «Маруся Богуславка»; <i>скульптура</i> – пам'ятник Марусі Богуславці (скульптор – В. Богдановський, м. Богуслав Київської обл.); <i>музика</i> – М. Фоменко «Маруся Богуславка» (опера).	Дума про Олексія Поповича. Народна дума. «Дарувала Катерина козакам лимани». Пісня про Морозенка. «Ой як крикнув же козак Сірко». Історичні пісні «Нічка була темна»,

			Богуславки. Популярність сюжету думи в українському письменстві.			«Ой у лісі, на полянці».
12.		ГР 1 ГР 2	Народні історичні пісні. Художні особливості, спорідненість з іншими видами фольклору, тематичні групи. Пісні про звитяжну боротьбу козаків із кочівниками. «Ой як крикнув же козак Сірко». Легендарна постать славетного кошового отамана. Захоплення подвигом козаків-запорозжців – захисників рідної землі. Художні засоби виразності у творі. <i>Діагностувальна робота за I групою навчальних результатів.</i>	<i>Народна історична пісня, прототип.</i>	<i>Музика</i> – козацькі пісні «Ой на горі та й жінці жнуть», «Засвистали козаченьки»; <i>образотворче мистецтво</i> – Ю. Саницький «Битва під Жовтими водами», О. Минка «Богдан Хмельницький», М. Івасюк «В'їзд Богдана Хмельницького до Києва»; <i>скульптура</i> – пам'ятник Б. Хмельницькому (скульптори – М. Вронський, О. Олійник м. Хмельницький); <i>архітектура</i> – храм Святого Праведного Петра Багатостраждального (Калнишевського) (Холодний Яр, Черкаська обл.).	Історична пісня про визвольні змагання в ХХ ст «Виряджала мати сина під Крути до бою». Станіслав Тельнюк «Грає синє море». Марія Пригара «Михайлик – джура козацький». Роман Завадович «Маруся Богуславка». Іван Андрусяк «Сірка на порох». Марія Морозенко «Іван Сірко – славетний кошовий» (друга частина діалогії). Василь Шкляр «Характерник». Олександр Гаврош «Музей пригод».
13.		ГР 1 ГР 2	Барокова поезія. Українське бароко. Особливості віршування барокової поезії (оглядово). Семен Климовський «Їхав козак за Дунай». Фольклорні мотиви, образна символіка вірша, особливості ритмомелодики. <i>Діагностувальна робота за II групою навчальних результатів.</i>	<i>Курйозний вірш, зоропоезія.</i>	<i>Музика</i> – «Їхав козак за Дунай» (слова – С. Климовський, музика – Л. ван Бетховен). <i>образотворче мистецтво</i> – Я. Калинович «Портрет М. Потоцького», стінописи Андріївської церкви (художник – Г. Левицький, м. Київ), Жовківський іконостас (художник – І. Руткович, м. Жовква Львівської обл.); <i>архітектура</i> – дзвіниця Софійського собору (м. Київ),	

					Михайлівський Золотоверхий собор (м. Київ), Успенський собор Києво-Печерської Лаври (м. Київ), Катерининська церква (м. Чернігів); Покровська церква, Набережно-Микільська церква (м. Київ); музика – М. Березовський, А. Ведель, Д. Бортнянський.	
14.		ГР 1 ГР 3	Доба козацької України в сучасній літературі. <i>Марія Морозенко «Іван Сірко – великий характерник» (скорочено).</i> Коротка розповідь про письменницю та її історичну прозу. Історична основа повісті. <i>Діагностувальна робота за III групою навчальних результатів.</i>	Історичне фентезі.	Образотворче мистецтво – І. Рєпін «Запорожці пишуть листа турецькому султанові», О. Кулаков «Січовий гопак»; ілюстрації до повісті «Іван Сірко – великий характерник» (художник-ілюстратор – М. Паленко); скульптура – скульптурний портрет Івана Сірка (скульптор – Г. Лебединська); музика – «Їхали козаки» (слова – В. Момот, музика – К. Момот, виконавець – фолк-метал-гурт «Тінь сонця»), «Із полону, з-під Ізмаїлу» (слова і музика – Е. Драч), «Отаман Сірко» (слова, музика, виконання – рок-група «Широкий Лан»).	
15.		ГР 3 ГР 4	Дитинство легендарного кошового отамана, формування його характеру. Надзвичайні здібності героя. Характеристика другорядних персонажів. Міфологічний світ у повісті-фентезі. <i>Діагностувальна робота за IV групою навчальних результатів.</i>			
УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ВИВЧЕНОГО						
16.		ГР-3	Підсумковий урок. Презентація та захист творчих проєктів. Узагальнення та систематизація вивченого в I семестрі навчального матеріалу.			

II СЕМЕСТР						
УКРАЇНЦІ ТА КРИМСЬКІ ТАТАРИ						
17.		ГР 1 ГР 2	Давня література кримли (оглядово). Переказ «Фонтан сліз у Бахчисарайському палаці». Зворушлива розповідь про історію кохання.		Архітектура – Ханський палац (архітектор – Омер, АР Крим, м. Бахчисарай); скульптура – скульптура «Фонтан сліз» (архітектор – Омер, мавзолей Діляри-Бікеч, АР Крим, м. Бахчисарай).	Антологія кримськотатарської поезії ХІІІ-ХХ ст. «Окрушини сонця». Ашик Омер «Любов моя, розлука й чужина». Володимир Рутківський «Пастух Рашит» Анастасія Левкова «Ашик Омер».
РОМАНТИЗМ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ						
18.		ГР 1 ГР 2	Романтизм як мистецький напрям. Україна першої половини ХІХ ст. Своєрідність української поезії ХІХ ст. (оглядово). Жанр балади в літературі романтизму. Тарас Шевченко «Причинна». Рання творчість поета. Композиція, сюжет, поетика балади «Причинна».	Романтизм, балада, алітерація, асонанс.	Образотворче мистецтво – М. Бурачек «Реве та стогне Дніпр широкий»; музика – «Реве та стогне Дніпр широкий» (слова – Т. Шевченко, музика – Д. Крижанівський); театр – п'єса «Реве та стогне Дніпр широкий» (режисери – Л. Болобан, Л. Предславич); кіно – анімаційний фільм «Причинна» (режисер – А. Щербак).	Т. Шевченко «Тополя», «Лілея», «Тарасова ніч». Збірка «Українські поети-романтики». Михайло Петренко «Дивлюсь я на небо». Марко Вовчок «Маруся». П. Куліш «Орися», «Огненний змій». М. Старицький «Облога Буші». І. Драч «Балади буднів».
19.		ГР 2	Жанрові особливості балади «Причинна». Риси романтизму в творі.			
20.		ГР 1	Сучасні українські балади (за вибором учителя).			
21.		ГР 2	Урок виразного читання.			

22.		ГР 1	Традиції романтизму в українській прозі XIX століття (оглядово). <i>Микола Гоголь «Сорочинський ярмарок» (скорочено).</i> Біографічний нарис про письменника. Україна у творчості митця. Етнографічне тло твору	Романтичний герой, пейзаж у романтизмі, містичне в літературі.	Образотворче мистецтво – В Штенберг «Ярмарок в Україні», С. Якутович «Сорочинський ярмарок», В. Бараненко «На ярмарок», «Сорочинський ярмарок»; театр – мюзикл-концерт «Сорочинський ярмарок» (режисер – Ю. Кочевенко, слова – О. Вратарьов, музика – О. Злотник)	А. Качан «Журавлині луги або Купальські вогні». В. Баранов «Хата синьоока». О. Гаврош «Врятувати Тараса Шевченка». А. Бачинський «Ватага Веселих Волоцюг»
23.		ГР 3	Проблематика, система образів «Сорочинського ярмарку». Риси романтичного стилю у повісті «Сорочинський ярмарок».			
24.		ГР 2	Урок позакласного читання.			
РЕАЛІЗМ В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ ТА ПРОЗІ						
25.		ГР 1 ГР 2	Реалізм як мистецький напрям. Україна у другій половині XIX ст. Особливості українського реалізму (оглядово). Проза реалізму. Іван Нечуй-Левицький «Микола Джеря» (скорочено). Повість-хроніка «Микола Джеря». Сюжет і композиція.	Реалізм, реалістичний герой, соціально-побутова повість.	Образотворче мистецтво – В. Тропінін «Українець», ілюстрації до повісті «Микола Джеря» (художники – О. Лисенко, В. Полтавець); скульптура – пам'ятник Нимідорі (с. Стеблів Черкаської обл.)	С. Руданський «Співомовки». Марко Вовчок «Козачка» Б. Грінченко «Каторжна», «Батько та дочка»
26.		ГР 3	Соціально-побутова проблематика твору. Образ гордого й сміливого українця-бунтаря.			
27.		ГР 3	Риси реалізму в повісті. Коротко про письменника. Діагностувальна робота за I групою навчальних результатів.			
28.		ГР 4	Урок розвитку мовлення (письмово).			
ДРАМАТУРГІЯ XIX СТОЛІТТЯ						
29.		ГР 1 ГР 2	Своєрідність української драматургії XIX століття (оглядово). Жанрова специфіка, особливості конфліктів, сюжетів та образної системи драматичних творів XIX ст. Михайло Старицький «За двома зайцями»	Драматургія театр.	Театр – вистава «За двома зайцями» (режисер – Б. Струтинський, Київський національний академічний театр оперети); кіно – х/ф «За двома зайцями»	Григорій Квітка-Основ'яненко «Сватання на Гончарівці». Тарас Шевченко «Назар Стодоля».

			(скорочено). Історія створення. Актуальність проблематики п'єси «За двома зайцями».		(режисер – В. Іванов, україномовна версія (1961)); скульптура – пам'ятник персонажам комедії «За двома зайцями» (скульптори – В. Щур, В. Сивко, Андріївський узвіз м. Київ).	Іван Карпенко-Карий «Сто тисяч». Збірка п'єс сучасних драматургів «Дош в акваріумах площ».
30.			Характеристика дійових осіб. Моральна й національна підоснови конфлікту. Засоби гумору та сатири в п'єсі. Стисла розповідь про письменника.	Комедія, водевіль, конфлікт.		
31.		ГР 2 ГР 3	Інсценування фрагментів твору. Діагностувальна робота за II групою навчальних результатів.			
32.		ГР 2	Урок позакласного читання.			
ЛІТЕРАТУРА РІДНОГО КРАЮ						
33.		ГР-2 ГР-3	Художні твори літератури рідного краю (за вибором учителя/учительки). Ознайомлення з творами письменників-земляків. Діагностувальна робота за III групою навчальних результатів.		Твори мистецтва рідного краю.	
НАЙЦІКАВІШЕ З ЛІТЕРАТУРНИХ НОВИНОК						
34.		ГР-2 ГР-4	Із сучасної української літератури (за вибором учителя та учнів). Діагностувальна робота за IV групою навчальних результатів.		Твори сучасного українського мистецтва.	
УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ВИВЧЕНОГО						
35.		ГР-3	Підсумковий урок. Презентація та захист творчих проєктів. Узагальнення та систематизація вивченого в II семестрі навчального матеріалу.	Повторення вивчених у II семестрі теоретико-літературних понять.		